

Құрметті студент!

2018 жылы «Ауылшаруашылығы ғылымдары - 1» бағытындағы мамандықтар тобының бітіруші курс студенттеріне Оқу жетістіктерін сырттай бағалау 4 пән бойынша өткізіледі.

Жауап парақшасын өз мамандығыңыздың пәндері бойынша кестеде көрсетілген орын тәртібімен толтырыңыз.

Мамандық шифры	Мамандықтың атауы	Жауап парағының 6-9 секторларындағы пәндер реті
5B080700	«Орман ресурстары және орман шаруашылығы»	1. Ормантұқымы ісі 2. Орман питомниктері 3. Орман шаруашылығы 4. Орман өсімдіктері

1. Сұрақ кітапшасындағы тестер келесі пәндерден тұрады:

1. Ормантұқымы ісі
2. Орман питомниктері
3. Орман шаруашылығы
4. Орман өсімдіктері

2. Тестілеу уақыты – 180 минут.

Тестіленуші үшін тапсырма саны - 100 тест тапсырмалары.

3. Тандаған жауапты жауап парағындағы пәнге сәйкес сектордың тиісті дөңгелекшесін толық бояу арқылы белгілеу керек.

4. Есептеу жұмыстары үшін сұрақ кітапшасының бос орындарын пайдалануға болады.

5. Жауап парағында көрсетілген секторларды мұқият толтыру керек.

6. Тест аяқталғаннан кейін сұрақ кітапшасы мен жауап парағын аудитория кезекшісіне өткізу қажет.

7. - Сұрақ кітапшасын ауыстыруға;

- Сұрақ кітапшасын аудиториядан шығаруға;
- Анықтама материалдарын, калькуляторды, сөздікті, ұялы телефонды қолдануға
қатаң тиым салынады!

8. Студент тест тапсырмаларында берілген жауап нұсқаларынан болжалған дұрыс жауаптың барлығын белгілеп, толық жауап беруі керек. Толық жауапты таңдаған жағдайда студент ең жоғары 2 балл жинайды. Жіберілген қате үшін 1 балл кемітіледі. Студент дұрыс емес жауапты таңдаса немесе дұрыс жауапты таңдамаса қателік болып есептеледі.

Ормантұқымы ісі

1. Кәдімгі атбас талшынның жеміс беру мерзімдері мен кезеңділігі:

- A) тамыз-қыркүйекте жемісі піседі
- B) 15-20 жылдан бастап жеміс береді
- C) қыркүйектің соңы мен қазанда піседі
- D) ашық жерде 8-10 жылда жеміс береді
- E) 5-10 жылдан бастап жеміс береді
- F) 12-15 жылдан бастап жеміс береді

2. 1-2 жыл сайын көп өнім беретін тұқымдастар:

- A) жылтыр шегіршін
- B) қырым қарағайы
- C) кәдімгі шетен
- D) Шренк шыршасы
- E) бұтақты шегіршін

3. Жеміс беруге әсер ететін факторлар:

- A) гидрологиялық жағдайлар
- B) агротехникалық шаралар
- C) өсу орны жағдайлары
- D) тұқымдастар биологиясы
- E) климат жағдайлары

4. Жемісі қазан-қарашада пісетін тұқымдастар:

- A) биік айлант
- B) ақ үйеңкі
- C) сары қарақат
- D) қотыр қайың
- E) ақ акация

5. Жемісі ұзақ уақыт ағашта түспей тұратын тұқымдастар:

- A) кәдімгі бадам
- B) кәдімгі шаған
- C) қотыр қайың
- D) алша ағашы
- E) қара ырғай
- F) амур жүзімі

6. Еркін өсуде жеміс беруінің басталу жасы 5-10 жыл құрайтын сүрек тұқымдастар:

- A) татар ұшқаты
- B) қара терек
- C) қотыр қайың
- D) кәдімгі емен
- E) бұтақты шегіршін
- F) кәдімгі шетен

7. Орман екпелерінің өте тез дамуына ықпалдасады:

- A) құрғақшылық
- B) жарық
- C) су режимі
- D) желдің бағыты
- E) аз ылғал

8. Тұрақты орман тұқым базасын ұйымдастырғанда бөлінетін және құрылатын селекциялық-тұқымшаруашылықтық нысандар:

- A) дамыған екпелер
- B) географиялық екпелер
- C) селекциялық екпелер
- D) генетикалық екпелер
- E) стандартты екпелер
- F) сынамалы екпелер
- G) популяциялық-экологиялық екпелер

9. В.В. Гавриловтың 1987 жылғы зерттеулері бойынша Іле Алатауында балқарағайдың екпе ағаштарын құруға басқа өсу аудандарынан әкелінген, тұрақтылығы мен өсу энергиясы бойынша ең жақсы болып табылғандар:

- A) Ресейдің Хабаров өлкесінен даур балқарағайы
- B) Ресейдің Омбы облысынан даур балқарағайы
- C) Ресейдің Магадан облысынан даур балқарағайы
- D) Саур жотасындағы сібір балқарағайы экотиптері
- E) Тарбағатайда өсетін сібір балқарағайы экотиптері
- F) Ресейдің Краснояр өлкесінен даур балқарағайы

10. Қазақстанда қарағай, шырша және балқарағайдың географиялық екпе ағаштарымен өткен ғасырдың алпысыншы жылдарынан бастап айналысқан ғалымдар:

- A) Н.А. Соболев
- B) Л.Н. Грибанов
- C) В.В. Гаврилов
- D) М.А. Проскуряков
- E) Н.С. Сидорова
- F) П.В. Коробко
- G) Л.Ф. Правдин

11. Тұрақты және мол тұқым беруді қамтамасыз етуге бағытталған шаралар:

- A) жиі бұтақтарын кесу жұмыстары
- B) алқаағаштардың жиілігін реттеу
- C) құраған ағаштарды жойып отыру
- D) ағаштардың бөрікбастарын кесу
- E) екпе ағаштарын жиілету

12. Орманның маңызды экологиялық-радиациялық рөлі:

- A) экожүйенің радионуклидтерден қорғауы
- B) экожүйеде радионуклидтер мөлшерінің азаюы
- C) экожүйенің радионуклидтерден өздігінен тазаруы
- D) экожүйенің радионуклидтерді сіңіруі
- E) экожүйеде радионуклидтердің ыдырауы
- F) қоршаған ортадағы радиацияның төмендеуі

13. Жемісі қорапша, құрғақ ашылатын көп тұқымдылы тұқымдастар:

- A) жөке ағашы
- B) жүзгін
- C) атбас талшын
- D) шаған
- E) сексеуіл
- F) қабыржық
- G) жұпаргүл

14. Жемісі бұршақ, құрғақ ашылатын көп тұқымды тұқымдастар:

- A) қабыржық
- B) қандыағаш
- C) шаған
- D) аморфа
- E) қараған
- F) қармала
- G) емен

15. Желмен ұшуға ыңғайлы тетікпен қамдалған қабыршықты жеміссерікті тұқымшаға ие, құрғақ ашылмайтын жалғыз тұқымды жемісі бар тұқымдастар:

- A) үйеңкі
- B) жөке
- C) жаңғақ
- D) шаған
- E) қабыржық

16. Қатты жуан ағаштай немесе жұқа, қатты қабықшалы, жемісі жаңғақты, құрғақ ашылмайтын жалғыз тұқымды жемісі бар тұқымдастар:

- A) қайың
- B) емен
- C) сексеуіл
- D) жүзгін
- E) жөке

17. Тынығудағы тұқымның биологиялық жүйесін тыныш күйінен козу күйге аударатын жағдайлар:

- A) тұқымдардың ылғалдылығының артуы
- B) тұқымдардың ылғалдылығының кемуі
- C) тұқымдарды шынықтыру мақсатында әсер ету
- D) тұқымдарға құрғақ ауа жағдайында әсер ету
- E) тұқымдарға жылы температурамен әсер ету
- F) тұқымға өзгермелі температурамен әсер ету

18. Батыс Қазақстанда еменнің жаңғақтарын сақтау тәсілдері:

- A) Мұздатқышқа салып қыс айларында сақтау
- B) Жапырақтардың қабаты астында сақтау
- C) И.С. Лотоцкий тәсілі бойынша траншеялар
- D) Жер бетінде қар араластырып қысқы сақтау
- E) П.П. Бессчетнов тәсілі бойынша траншеялар
- F) А.М. Словцов тәсілі бойынша траншеялар
- G) Емен жаңғақтарын сақтау қоймаларында

19. Тұқымдарын сақтау мерзімі 1 жылды құрайтын ағаш түрлері:

- A) кәдімгі шаған
- B) шынар түсті үйеңкі
- C) Шренк шыршасы
- D) соғды шағаны
- E) жасыл шаған
- F) грек жаңғағы

20. Әдетте, тұқымдары жиналсымен себілетін ағаш түрлері:

- A) майқарағай
- B) самырсын
- C) терек
- D) тал
- E) шегіршін

21. Орман шаруашылығында негізгі дайын орман тұқымын тасымалдау талаптары:

- A) Тұқымдарын тазалау
- B) Бүрілерді сақтау
- C) Жемістерді тасымалдау
- D) Паспорт болуы
- E) Сыртқы, ішкі этикеткасы болуы
- F) 50 кг аспайтын ыдыстарда сақталуы

22. Тұқымдарды себуге дайындау тәсілдері:

- A) тұқымды өлшемі бойынша іріктеу
- B) 54%-дық күкірт қышқылымен өңдеу
- C) 94%-дық күкірт қышқылмен өңдеу
- D) тұқымды салмағы бойынша сұрыптау
- E) тұқымдарды скарификациялау
- F) тұқымдарды ылғалмен ісіндіру
- G) тұқымдарды көлікпен тасымалдау

23. Орман шаруашылығында ірі дәнді тұқым партиясынан оймаларды әр қабаттың 10 жерінен 30-дан кем алынбайды. Оймаларды алу тәртібі:

- A) Күзде кептіру, құрғақ болуы
- B) Металл ыдыстарға салынуы
- C) Тұқымын тазалау
- D) Әр қаптан 5 оймадан болуы
- E) Әр қаптан 2 оймадан болуы
- F) Селекциялық сұрыптау

24. Орман шаруашылығында тұқым партиясын анықтауда тұқым қалдықтары фракциясына жататындар:

- A) Бөгде өсімдік тұқымдары
- B) Өте ұсақ тұқымдар, қоспалар
- C) Емен ағаш жалған тұқымы
- D) Бөгде өсімдік жапырақтары
- E) Ылғал сіңген тұқымдар
- F) Мұрт жарып, өніп кеткендер
- G) Таза, дамыған тұқымдар

25. Қазақ мемлекеттік орман тұқым мекемесінің зертханасында зиянкестермен зияндану дәрежесін анықтау кезінде, тұқымдарды белгілі сұйықтарға батыру арқылы анықтайды, шарттары:

- A) Ағаш тұқымы бүлінген
- B) Сертификаттар, құжат
- C) Кеміргіштерден бүлінген
- D) Зиянкестердің түрлерін
- E) Зақымдану пайызын
- F) Заңды ережелерге сәйкес
- G) Анық шіріген тұқымдар

**Ормантұқымы ісі
ПӘНІ БОЙЫНША СЫНАҚ АЯҚТАЛДЫ**

Орман питомниктері

1. Вегетативті жолмен өсіп-өнетін отырғызу материалдары:

- A) Тамыр атпасы
- B) Гейстер
- C) Брика
- D) Қалемше
- E) Жабайы өскін

2. Орман питомниктерінің өндірістік бөлімдері:

- A) сеппе бөлім
- B) қорғаныш орман жолақтары
- C) аналық бөлім
- D) тікпе бөлім
- E) жалпы бөлім
- F) арнайы бөлім

3. Орман питомнигіндегі жолдар:

- A) жолақ арасы
- B) магистралды
- C) айналмалы
- D) суару жолдары
- E) шаруашылық
- F) кішігірім

4. Қырым қарағай сеппелерінің, жіңішке қатар сұлбасы бойынша, 1000 тұқымның салмағы 18 г болғанда, сапа сыныбына байланысты 1 кума м-де тұқымды себу нормалары:

- A) III – 4 г
- B) IV – 5 г
- C) III – 6 г
- D) II – 2,8 г
- E) IV – 7 г
- F) I – 2 г

5. Питомникті суару техникасы:

- A) ПЛНЗ-35
- B) ДДД-100
- C) КДУ-47
- D) БДН-3
- E) КПН2,0
- F) насос СНП-50-80
- G) ДДН-70

6. Сеппелерінің сапа сыныбына байланысты 1 кума м-де кәдімгі емен тұқымдарын себу нормалары:

- A) II – 55 г
- B) IV – 250 г
- C) IV – 180 г
- D) III – 150 г
- E) II – 150 г
- F) III – 200 г

7. Мектеп бөлімінде көшеттердің орналастыру байланысты:

- A) отырғызу материалының жасына
- B) топырақ құнарлығына
- C) жолдарға
- D) өсіру мерзіміне
- E) ағаш түрінің өсу жылдамдығына

8. Тікпе көшеттерді мектепте орналастырғанда ескеретін жағдайлар:

- A) жергілікті жердің гидрологиялық жағдайлары
- B) отырғызылатын материалдардың сапа жағдайы
- C) мектеп бөліміндегі көшеттерді өсіру мерзімі
- D) жергілікті жерлердің климаттық жағдайлары
- E) отырғызатын материалдың қажетті өлшемі
- F) питомниктегі тікпе көшеттерінің қажеттілігі

9. Құрама мектеп бөлімінде ұзақ уақыт өсірілетін көшеттердің орналасу сұлбасы:

- A) қатар аралығы – 2,4-3,0 м
- B) қатар аралығы – 0,3-0,7 м
- C) қатар аралығы – 0,5-0,8 м
- D) қатар аралығы – 1,0-1,5 м
- E) қатар аралығы - 4,0-4,5 м
- F) қатар аралығы - 0,8-1,0 м

10. Қара пар жүйесінде жүргізуге қолайлы шаралар:

- A) органикалық тыңайтқыш шашу
- B) сидеральды шөптерді себу
- C) көпжылдық шөптерді себу
- D) арборицидтерді жаппай себу
- E) арамшөптерді жаппай жою
- F) топырақты тереңдетіп өңдеу
- G) ылғалды жинақтау және сақтау

11. Қазақстанның солтүстік облыстарында питомниктер үшін қолайлы топырақтардың түрлері:

- A) кәдімгі қаратопырақ
- B) шалғынды топырақ
- C) қою сұр топырақ
- D) ашық сұр топырақ
- E) шалғынды-аллювиалды топырақ
- F) құмды орман топырағы
- G) сарғылт топырақ

12. Орман питомниктерін суару үшін қолданылатын машиналар, насосты станциялар:

- A) СЛПМ
- B) ДДН-100
- C) СЛШ-4М
- D) СШН-5/36
- E) СПН-46

13. Өсімдіктерге көп мөлшерде қажет минералды тыңайтқыштар:

- A) марганец
- B) мыс
- C) фосфор
- D) кобальт
- E) азот
- F) калий

14. Орман питомниктерінде себу және отырғызу алдында минералды тыңайтқыштарды топырақтың беткі қабатына енгізуге арналған минералды тыңайтқыштарды шашқыштардың маркалары:

- A) МВН-2.8М
- B) ОВХ-14
- C) ЗЖВ-1.8
- D) НРУ-0.5
- E) ЦЖВ-1.8
- F) РТТ-1.2А
- G) СПН-4

15. Өсімдіктерге аз мөлшерде қажет болсада, олардың қалыпты дамуында маңызды рөл атқаратын минералды тыңайтқыштар:

- A) калий
- B) темір
- C) фосфор
- D) көң
- E) азот
- F) кальций
- G) мыс

16. Көктемнің ортасында – аяғында себілетін тұқымдастар:

- A) балқарағай
- B) шырша
- C) қарағаш
- D) шырғанақ
- E) күміс үйеңкі

17. Орман питомниктерінде бірінші жылғы сеппелерді суару саны:

- A) орманжаңғақ – 10
- B) қарақат - 2
- C) қайын – 8
- D) үйеңкі – 2
- E) ұшқат - 3
- F) қарағай – 4
- G) алмұрт – 3

18. Орман питомниктерде бірінші жылғы сеппелерді суару нормасы:

- A) қарақат – 500 м³/га
- B) қарағай – 1300 м³/га
- C) балқарағай – 600 м³/га
- D) ұшқат – 800 м³/га
- E) алмұрт – 1200 м³/га
- F) орманжаңғақ – 1500 м³/га
- G) үшкір жапырақты үйеңкі – 700 м³/га

19. Жасыл қалемшелері барлық вегетациялық кезеңде ойдағыдай тамырланатын тұқымдастар:

- A) жасмин
- B) қарақат
- C) алмұрт
- D) қынаағаш
- E) жұпаргүл

20. Жасыл қалемшелері сабақтардың қарқынды өсуі кезеңінде қалемшелерді дайындау кезінде немесе өсім қарқыны баяулаған кезеңде ойдағыдай тамырланатын тұқымдастар:

- A) шегіршін
- B) жұпаргүл
- C) қарақат
- D) алма
- E) қынаағаш

21. Бірінші үлгілік бөлемшеде 2-ші жылғы күтім жұмыстары:

- A) көшеттердің түбін аршу жұмыстары
- B) күзде жылдам өсетін көшеттердің бір бөлігін қазып алу
- C) ерте көктемде көшеттер діңінің ұшын кесіп тастау
- D) төменгі өркендерін «сақиналап» қияды
- E) көктемде желегін киып кесу
- F) жазда 1-2 рет культивациялау

22. Полиэтилен панасы астында екпе көшеттерді өсірудің кемшіліктері:

- A) жабын астында температурасы жоғарылап, аурулар көбеюі мүмкін
- B) жабын астындағы ағаш түрлері өскіндері тоназудан қорғалмайды
- C) жабын астында ылғал жоғарылап, аурулардың көбеюіне ықпал етеді
- D) жабын астында фотосинтез өнімділігі айтарлықтай көп кемиді
- E) ағаш-бұта тұқымдастары тұқымның топырақтан өнуі төмендейді
- F) алқап бірлігінен отырғызылған көшеттердің шығуы азаяды
- G) жылыжай құрылысын сатып алуға жұмсалған шығындар ұлғаяды

23. Жылыжайларда сеппе өсірілетін субстратты ылғалдандыру ерекшеліктері:

- A) өскіндердің нығайып, күш алу кезеңінде (30-40 күн) – 70-80 % ТЫС-нан
- B) тұқым себу және көктері жаппай пайда болғанға дейін – 40-50% ТЫС-нан
- C) екінші жылы - 70-80 % ТЫС-нан
- D) тұқым себу және көктері жаппай пайда болғанға дейін – 80-90 % ТЫС-нан
- E) өскіндері өскенен кейін–нормасы 4-5 л/м², аптасына 3-5 рет суарады

24. Тұтынушыларға босатуға жарамды екпе көшеттерінің діңшелеріне қойылатын талаптар:

- A) қосарланбаған
- B) қисық діңшелі
- C) ұзын діңшелі
- D) қосарланған
- E) тармақталған
- F) тура діңшелі

25. Стандарт көшеттері екі жылдық ағаш түрлері:

- A) ұшқат
- B) қайың
- C) үйеңкі
- D) терек
- E) шетен

**Орман питомниктері
ПӘНІ БОЙЫНША СЫНАҚ АЯҚТАЛДЫ**

Орман шаруашылығы

1. Ормандағы ағаштардың өсуі мен дамуы бойынша жіктеулерді ұсынған ғалымдар және қолданыста кең тараған жіктеулердің авторлары:

- A) М.Д. Данилов
- B) П.В. Воропанов
- C) Г.Ф. Морозов
- D) Г. Крафт
- E) Б.Д. Жилкин

2. Барлық ағаштар дербес есептелгенде сапалық санаттары бойынша келесі санатқа бөлінеді:

- A) жартылай іске жарамды
- B) қосалқылары (пайдалылары)
- C) болымды (плюсті)
- D) жақсылары (кемтіксіз)
- E) іске жарамды
- F) кесіп тастауға жататындары

3. Күшті фитонцидтілер тобына жататын ағаш түрлері:

- A) итшомырт
- B) сібір самырсыны
- C) кәдімгі қарағай
- D) қотыр қайын
- E) сібір балқарағайы
- F) кәдімгі шаған
- G) шегіршін

4. П.С. Погребняк бойынша өте жылу сүйгіш ағаш түрлері:

- A) көктерек
- B) емен
- C) үйеңкі
- D) қызыл емен
- E) секвоя

5. Көктемгі және күзгі үсікке сезімтал орман өсімдіктері:

- A) қарағай
- B) қайын
- C) қандыағаш
- D) шырша
- E) шаған
- F) шамшат

6. Көлеңкеге төзімді ағаш түрлері:

- A) сібір майқарағайы
- B) қара қандыағаш
- C) кәдімгі қарағай
- D) татар үйеңкі
- E) қотыр қайын

7. Ағаш түрлерінің жарық сүйгіштіктігін анықтау әдістері:

- A) химиялық
- B) фитометриялық
- C) агротехникалық
- D) люминисценттік
- E) физикалық

8. Әлсіз қышқылды қарашірінді құрайтын, топырақты жақсартатын ағаш түрлері:

- A) үйеңкі
- B) қандыағаш
- C) жиде
- D) шегіршін
- E) жөке

9. Дала аймағында гидрографиялық және орографиялық өсу жағдайларына байланысты орман өсімдіктерінің типтері:

- A) Қайыңның шоқ ормандары
- B) Сырдария тоғайлы ормандары
- C) Өзен аңғары ормандары
- D) Далалы қайың шоқ ормандары
- E) Ертіс өңірінің құмды-қарағай ормандары

10. Басты мақсатқа пайдалану кесулері:

- A) жартылай кесу
- B) тамырларымен кесу
- C) жеңіл-желпі кесу
- D) іріктеп кесу
- E) жаппай кесу
- F) біртіндеп кесу

11. Тұқымдық-кеспеағаштық біртіндеп кесулердің негізгі ұйымдастыру-техникалық элементтеріне келесілер жатады:

- A) әр амалдың кесу пайызы
- B) «терезелер» мөлшері
- C) кесу сапасы
- D) кесуге ағаш таңдау реті
- E) кесу амалдары

12. Сиретпелі кесулер ортаның өзгеруін тудырады:

- A) су режимінің өзгерісі
- B) жел бағыты ауытқиды
- C) өсімдіктің қоректену жағдайлары
- D) топырақ түрі жақсарады
- E) топырақтың құнарлығы артады
- F) топырақ эрозиясы күшейеді

13. Күтіп-баптау кесулерінің негізгі міндеттері:

- A) өсіп тұрған орманның пайдалы қасиеттерін күшейту
- B) рекреациялық маңызды ормандардың эстетикалық құндылығын арттыру
- C) ормандарда алқа ағаштардың қажетті құрылымын қалыптастыру
- D) ағаш түрлерінің тез өсетін аса бағалы формаларын таңдап алу
- E) өтімді сүректі сатудан қосымша табыс алу
- F) ағаш пен бұта түрлерінің жемістері мен тұқымдарының түсімін арттыру

14. Күтіп-баптау кесулерінің екінші дәрежелі міндеттері:

- A) өсіп тұрған орманның пайдалы қасиеттерін күшейту
- B) ағаш түрлерінің тез өсетін аса бағалы формаларын таңдап алу
- C) техникалық жетілген сүректі өсіру кезеңін қысқарту
- D) сүректің құрамын шаруашылық үшін қажетті бағытта өзгерту
- E) өсіп тұрған орманның қасиеттерін айқындау
- F) алқа ағаштарда орман астарының шығу мен өсу жағдайларын жақсарту
- G) ауданның бірлік өлшеміне келетін сүректің жалпы өсімін көбейту

15. Күтіп-баптау кесулерінің негізгі міндеттері:

- A) қорғаныш орман алқаптарының қажетті конструкциясын құру
- B) техникалық жетілген сүректі өсіру кезеңін қысқарту
- C) рекреациялық маңызды ормандардың эстетикалық құндылығын арттыру
- D) ормандарда алқа ағаштардың қажетті құрылымын қалыптастыру
- E) ағаш пен бұта түрлерінің жемістері мен тұқымдарының түсімін арттыру
- F) ормандағы санитарлық жағдайды жақсарту

16. Отсыз тазалау варианттары:

- A) химиялық заттар арқылы жою
- B) алдын-ала үйіндіге жиналған кесу қалдықтарын жағу
- C) өзен, ағын сулармен төменге ағызу
- D) кесілген орман аумағына кесу қалдықтарын біркелкі шашып тастау
- E) шұңқыр қазып, көміп тастау
- F) жаппай алаңнан техника көмегімен шығару
- G) кесу қалдықтарын технологиялық жаңқаға өңдеу

17. В.Н. Сукачев алмасу жіктеулерін, олардың қарқыны бойынша бөлген:

- A) эндоэкогенетикалық алмасу
- B) экзоэкогенетикалық алмасу
- C) ғасырлық алмасу
- D) жалпы алмасулар
- E) филоценогенетикалық алмасу
- F) гологенетикалық алмасу

18. Ормандағы улы шөптер:

- A) арпабас
- B) емендік мариягүл
- C) итшомырт
- D) қырықбуын
- E) беде (жоңышқа)
- F) қырықұлак

19. Орман өрттерін сөндірудің негізгі тактикалық тәсілдері:

- A) минералды заттар шашу
- B) екі жақ қанатынан қамту
- C) өртті оқшаулау
- D) өрт шыққан жағынан қамту
- E) өрт болған жерлерді қарауылдау
- F) жан-жағынан қоршау

20. Крафттың жіктеуі бойынша ағашты топқа жатқызудың негізгі белгілері:

- A) ағаштар филогенезінің жалпы заңдылықтары
- B) ағаштың салыстырмалы қалыңдығы
- C) ағаштың салыстырмалы биіктігі бойынша
- D) ағаштар онтогенезінің жалпы заңдылықтары
- E) бөрікбастың сипаты бойынша
- F) ағаштың көршілес ағаштар арасындағы алатын орны
- G) ағаштың көршілес ағаштардан айырмашылығы
- H) генетикалық негізі бойынша

21. Түбір өскінімен жақсы көбейетін ағаш түрлері:

- A) майқарағай
- B) шаған
- C) қарақат
- D) емен
- E) татар үйеңкісі
- F) қарағай
- G) қайың

22. Ормандағы шөп жамылғысының өнімділігі:

- A) селдір ормандарда – 5-10 ц/га
- B) алаңқайлы ормандарда – 2-3 ц/га
- C) ылғалды топырақтарда – 120-130 ц/га
- D) ағаш кесілген жерлерде – 60 ц/га дейін
- E) толымдылығы 0,5-0,6 жерлерде – 10-20 ц/га
- F) құнарлы топырақтарда – 100-110 ц/га
- G) сүректің толымдылығы 0,3 учаскелерде – 75-80 ц/га

23. Жылдар бойынша ормандағы шөпті өсімдіктерді бір реттік шабудың мерзімдері:

- A) 1-ші жылы – тұқым шашылу кезі
- B) 1-ші жылы – астық тұқымдастардың түптену фазасында
- C) 2-ші жылы – гүлдегенге дейін
- D) 2-ші жылы – толық гүлдеген кезде
- E) 4-ші жылы - гүлдегенге дейін
- F) 3-ші жылы – гүлдегенге дейін
- G) 3-ші жылы – гүлдеу кезінде

24. Геркулес химиялық препараты келесі бунақденелілерге қарсы қолданылады:

- A) самырсын тұқымжегіші
- B) мұркөбелек
- C) қабық асты кандала
- D) мамыр зауза қоңызы
- E) ақкіс күйесі
- F) жұпсыз жібек көбелегі
- G) сексеуіл жапырақ жегіші

25. Көбік түзегіш ерітінділерді алу үшін қолданылатын химиялық заттар:
- A) суперфосфат
  - B) күкірт қышқылы
  - C) фосфат
  - D) альдегид
  - E) бишофит
  - F) акрилсульфат
  - G) типол

**Орман шаруашылығы
ПӘНІ БОЙЫНША СЫНАҚ АЯҚТАЛДЫ**

Орман өсімдіктері

1. Орман өсіруді аудандастыру бойынша бөлінетін аймақтар:

- A) Сиреген екпелер
- B) Аралас ормандар
- C) Рекреациялық
- D) Экологиялық
- E) Қылқан жапырақты
- F) Жалпақ жапырақты

2. Орман өсіру аймағын зерттеудің беретін мәліметтері:

- A) Сүрек тұқымдарын іріктеп алудың саны
- B) Сүректіңдерді араластыру схемалары
- C) Сәндік қасиеттері бар ағаштардың саны
- D) Ағаштың тұқым қуалайтын ерекшелігі
- E) Аймақта өсетін сүрек тұқымдары
- F) Сүректіңдерге әсер ететін факторлар
- G) Тіршілігін жойған екпе ормандар аумағы

3. Жоғары өнімділігі екпе ағаштарын жасанды өсіруде өсімдіктер тіршілігі үшін қажетті факторлар:

- A) Қорек
- B) Жел
- C) Көленке
- D) Суық
- E) Жанбыр

4. Жасанды орман өсірудің нәтижелілігін анықтайтын дұрыс таңдау:

- A) Даланын суығы
- B) Көленке түсуі
- C) Себу әдісін таңдау
- D) Машинаны таңдау
- E) Діндердің нашар тазаруы

5. Топырақты дайындауға пайдаланылатын техника типтері:

- A) Механикалық
- B) Құрама
- C) Көктемгі
- D) Географиялық
- E) Физикалық
- F) Схемалы
- G) Зерттеулік

6. Жолақтарды соқалармен өңдейтін жерлер:

- A) Микротөмендеген жерлер
- B) Жамылғы астындағы екпелер
- C) Алдын-ала екпе ормандары
- D) Микробиіктеген жерлер
- E) Бұрын жыртылған жерлер
- F) Нөльдiк өңделген жерлер

7. Отырғызатын орындарды орналастыру байланысы:

- A) Өсіретін бұталар саны
- B) Екпелерді өсіру әдісіне
- C) Араластыру типтеріне
- D) Араластыру схемаларына
- E) Арамшөптер мөлшеріне
- F) Орман өсіру режиміне
- G) Орманның топырағына

8. Екпелерді себу әдісімен өсірудің сәттілігіне әсер ететін факторлар:

- A) Топыраққа ауаның енуі
- B) Тұқымдардың сапасы
- C) Жарықтың еркін түсуі
- D) Тұқымдардың шығу тегі
- E) Топырақ дайындау сапасы

9. Топырақты механикалық өңдеу мүмкін болатын жерлер:

- A) Микротөмендеу жер
- B) Микробиіктеу жер
- C) Жар-тасты жерлер
- D) Өртенген жерлер
- E) Таулы жерлер
- F) Батпақты жерлер
- G) Ағашы кесілген жер

10. Звенолар арасындағы қашықтық:

- A) 10 м
- B) 7 м
- C) 5 м
- D) 8 м
- E) 6 м
- F) 9 м

11. Себу, топырақты дайындау тәсіліне, орман өсіру аймағына және өсу орны жағдайларына байланысты түрлі тұқымдардың дайындалған дәндерін 1 гектарға себу мөлшерлері:

- A) Шырша – 6 -7,2 кг
- B) Қарағай – 4 - 8 кг
- C) Қайын – 0,1
- D) Емен – 0,5 кг
- E) Емен – 35 кг
- F) Қарағай – 0,4-0,8 кг
- G) Шырша – 0,6-1,2 кг

12. Орман отырғызу машиналарының маркасын таңдауды анықтайтын жағдайлар:

- A) Топырақта ылғал жеткілікті болуы
- B) Топырақты дайындау тәсілі
- C) Тамыр мойыншасының диаметрі
- D) Екпе орман алқабының күйі
- E) Отырғызатын материал түрі

13. Екпелерді себу әдісімен өсірудің сәттілігіне әсер ететін экологиялық факторлар:

- A) Тұқымдардың шығу тегі
- B) Жарықтың болуы
- C) Топырақ ылғалдылығы
- D) Тұқымдардың сапасы
- E) Температуралық режімі

14. Орман екпе ағашын қоректік элементтермен қамтамасыз етуді анықтау әдістері:

- A) Далалық
- B) Өсуінен білу
- C) Механикалық
- D) Сақталу
- E) Тепе-теңдік
- F) Орманды
- G) Тасымалдау

15. Агротехникалық күтіп-баптаудағы негізгі шаралар:

- A) Механикамен отырғызудан соң сеппелер мен тікпелерді түзеу
- B) Отырғызылатын материалды кеуіп қалудан сақтауды орындау
- C) Топырақтың ылғалдылығын қолайлы деңгейде ұстап тұру
- D) Екпе көшеттердің қатарлары араларына сиректетуді жүргізу
- E) Зақымданған және өте ұзын тамырларды кесіп тастауды орындау
- F) Отырғызылған екпелерді көлеңкелемеу үшін арамшөптерді шабу

16. Топырақ түрлеріне байланысты сіңіру тереңдігі:

- A) Орташа саздауыт топырағында отырғызғанда тамыр мойыншасы 9-12 см-ге енеді
- B) Жоғарғы қабаты желдің үрлеуіне ұшыраған құмды топырағында отырғызғанда 5-8 см-ге сіңіру
- C) Ауыр саздауыт топырағында отырғызғанда тамыр мойыншасы 2-3 см-ге енеді
- D) Жоғарғы қабаты желдің үрлеуіне ұшыраған құмды топырағында отырғызғанда 15-20 см-ге сіңіру
- E) Жоғарғы қабаты желдің үрлеуіне ұшыраған құмды топырағында отырғызғанда 10-15 см-ге сіңіру
- F) Ауыр саздауыт топырағында отырғызғанда тамыр мойыншасы 4-8 см-ге енеді

17. Қайта жаңарту қорына жататындар:

- A) Қажетсіз бұталар өскен, өнімді сүректің өсіруге жарамсыз учаскелер
- B) Ауыл шаруашылық пайдаланудан шығып қалған жерлер
- C) Қажетті бұталар өсіп, өнімді сүректің өсіруге жарамды учаскелер
- D) Табиғи жаңарған жас екінші дәрежелі төмен бағалы жұмсақ жапырақты түрлер, бұлар басты ағаш түрін алмастырған
- E) Көп жылдық шірік діңнен өскен балақ шыбықтар мен атпа тамырлы екпе ағаштар
- F) Қажетсіз бұталар өскен, өнімді сүректің өсіруге жарамды учаскелер

18. Екпе ормандарды орманмен қамтылған аумаққа ауыстыруда сапа бағалаудың негізгі көрсеткіштері болып табылатындар:

- A) Отырғызылатын материалдың түрлері
- B) Соңғы жылдардағы биіктік бойынша өсуі
- C) Орман екпелерін құру технологиясы
- D) Топырақты дайындау тәсілінің сақталуы
- E) Орман екпелерін отырғызу (себу) жиілігі
- F) Екпелердің бөрікбасының тоғыса бастауы
- G) Орман екпелерінің жалпы орташа биіктігі

19. Орманды дала аймағының шоқ тоғайлы қайыңды ормандарындағы басты тұқымдар:

- A) Ұсақ жапырақты жөке
- B) Кәдімгі шетен
- C) Қайың
- D) Жасыл шаған
- E) Татар үйеңкісі
- F) Кәдімгі қарағай

20. Республикамыздың оңтүстік және оңтүстік-шығысында жоғары өнімді терек плантациясы екпесін құру үшін профессор П.П.Бессчётновтың ұсынған жергілікті селекция бойынша алынған теректің будан формаларына жатады:

- A) «Қайрат»
- B) Астана
- C) Ақмола
- D) Алжир
- E) Байтерек
- F) «Қызыл-Таң»
- G) «Қазақстан»

21. Қостанай облысының аралдық қарағайлы ормандарындағы ұсынылатын екпе ормандары түрлерінің өсу орны жағдайларының түрі A_1 ; A_2 ; B_1 ; B_2 болатын екпе ормандарының түрлері және тұқым құрамы:

- A) Қарағайлы-қайыңды-бұталы – топырақты тегіс өңдеумен (6Қар2Қай2Б)
- B) Қарағайлы биотопты (10Қ)
- C) Қарағайлы тар жолақты – топырақты алдын-ала өңдеусіз (10К)
- D) Қарағайлы – топырақты тегіс өңдеумен (10К)
- E) Қарағайлы екі амалды – жолақтар бойына (10К)
- F) Қарағайлы – қарықтар бойына (10К)

22. Кенді Алтайдың күңгірт қылқан жапырақты ормандары үшін ұсынылатын екпе ормандары түрлерінің екпе орман алқабының «б» категориясына жататын екпе ормандарының түрлері және тұқым құрамы:

- A) Қарағайлы – қарықтар бойына (10Қ)
- B) Шыршалы – соқалы қарықтар бойына (10Ш)
- C) Майқарағайлы – соқалы қарықтар бойына (10М)
- D) Майқарағайлы – жолақтармен (10М)
- E) Шыршалы – жолақтармен (10Ш)

23. Екпе ағаштарын реконструкциялаудың барлық тәсілдерінде екпе ормандарының жиілігін анықтайтын жағдайлар:

- A) Дәлізаралық ықтырмаларда бұталардың табиғи жаңаруы
- B) Учаскедегі бұталардың биіктігі
- C) Учаскеде болмашы тұқымның табиғи жаңаруы
- D) Қол тимеген қалыптағы дәлізаралық ықтырмаларда басты тұқымның табиғи жаңаруы
- E) Учаскеде басты тұқымның табиғи жаңаруы

24. Екпе ағаштарын реконструкциялаудың дәліз тәсіліне кіретін шаралар:

- A) Аз бағалы екпе ағаштарын жаппай томардан тазартып тегістеу
- B) Бұталы қопаларды жаппай томардан тазартып тегістеу
- C) Қол тимеген қалыптағы дәлізаралық ықтырмалар қалдыру
- D) Аз бағалы екпе ағаштарын толық ауыстыру
- E) Екпе ағаштарында алдын-ала кесу жұмыстарын жүргізіп, дәліздер жасау

25. Топырақ жағдайларына байланысты Солтүстік Қазақстанның далалы жеріндегі шоқ ормандарында енгізуге болатын тұқымдар:

- A) Төмен орналасқан жерлері бойынша қоңыр топырақтарында - тораңғы
- B) Жеңіл механикалық құрамды орманның күңгірт сұр және сұр, сілтісізденген қара топырақтарында - кәдімгі қарағай немесе сібір сағызқарағай
- C) Ауыр механикалық құрамды құба топырақтарында - ақтораңғы
- D) Орташа механикалық құрамды күлгіндеу топырақтарында - көктерек
- E) Жеңіл механикалық құрамды қопа топырақтарында - мырзатерек
- F) Жеңіл механикалық құрамды шөгінді топырақтарында - ақтерек

Орман өсімдіктері
ПӘНІ БОЙЫНША СЫНАҚ АЯҚТАЛДЫ